

İZ BIRAKAN HATIRALAR -7-

Eski Yaşadığım Güzel Meram Kırk Yılda Nasıl Bu Hale Geldi?

Çocukluk yıllarım 70-75 yıl önce Meram'da geçti. O zamanlar Meram'da vahşi bir güzellik vardı. Ben çok eskilere gitmeyeceğim. Son kırk yılda Meram'ın ne hale getirildiğini gözler önüne sermeye çalışacağım. Son kırk yıldır yine Meram'da yaşıyorum. Eskiden âdet olduğu gibi yazları Meram'a çıkıyor, kışları

M. Ali UZ

da şehre iniyorum.

Abdülkadir Erdoğan Meram ile ilgili bir yazısında: "Konya zenginleri öteden beri yaz aylarını Meram Bağları'nda geçirirler. Eski zamanlarda bu Meramcılığın daha düzenli gittiğini söylerler. Türbe Önü'nde bir ev, Meram'da bir bağ edindikten sonra ölenin gözü arkasında gitmezdi. Kışın konuklarına kapılarını açmak ve onları el üzerinde tutmaktan ne kadar zevk

Meram bağları, 1914.

alırlarsa, yazın da Meram Bağları'nda misafirlerini ağırlamaktan o kadar haz duyarlardı. Bahar mevsimlerinde Konya'ya akın eden gezgin ve bilginler Dede Bağları'na ve Dede Dağları'na yayılarak baştanbaşa yeşillere bürünmüş olan Dere Boğazı'nın gözleri ve gönülleri okşayan güzelliğinden ilhamlar alırlar, mazzunlar yaratırlarmış⁽¹⁾ der.

Meram'ı Meram yapan onun üç özelliğidir. Bunlar; su, yeşillik ve serin rüzgâridir. Eskiden beri en meşhur şairler Meram için mersiyeler yazmış bir gecede olsa bağlıklarını Gedavet'e verip orada bir gece kalmak için can atmışlardır. Şimdi Meram'ın bu üç özelliğine hep birlikte bir göz atalım.

(1) Abdülkadir Erdoğan, Konya Mart 1937, 7/s. 424-428

SU

Su, hayat demektir. Yeşilliğin kaynağı da sudur. Meram Çayı Meram'ı suladığı gibi Şehir Irmağı ile şehre iner, şehir içerisinde küçük bağ ve bahçeleri sular. Daha sonra da Konya çevresindeki geniş bağ ve bahçelerin de su ihtiyacını karşıladı. Küçük-küçük köprüde anneannelerin üzüm bağı olduğu için o bölgeleri de çok iyi bilirim. Buralardaki üzüm bağlarının puştaları ağzına kadar su ile doldurulur, bu sulama üzüm bağlarını güze kadar idare ederdi. O zamanlar bu bölgede yeraltı su seviyeleri çok yüksekti. Yağışların çok bol olduğu yıllarda kuyulardaki su seviyeleri o kadar çok yükselirdi ki, kuyuya eğilip bakraçla su doldurulabilirdi. Bazen tandırların ve ocakların içerisinde su bile çıktığı gö-

1899-1900'lü yıllar, Meram Köprüsü.

rülürdü. Baharda otlarda insan boyu kalkardı. Toprakdan âdeta bereket fıskırırdı. Eskiden Meram Çayı ağzına kadar dolu dolu akardı. Yaz aylarına doğru su azalınca Meram bahçıvanları arasında zaman zaman kavga olduğu görünürdü. Bu kavgaları önlemek için havalalar⁽²⁾ sırayla su verirlerdi.

Güzün su çoğalmaya başlar dereden itibaren yapraklar suların üzerine dökülür, âdeta çaydan su değil de yeşilden sarıya; sarıdan kıvıla bir renk cümbüşü akar gibi olurdu. Eski Meramlılar bunu bekler ve gazel suyu içmeden şehre inmezlerdi.

Zamanla sular azaldı, baraj yapıldı. Daha sonra da baraj suyu arıtmaya bağlanıp, su içme suyu olarak şehre verildi. Bundan sonra Meram bağlarına su birkaç sefer verilmeye başlandı. İşte Meram'ı bitiren en önemli sebeplerden birisi bu oldu.

Ben Meram da oturmaya başladığım kırk yıl öncesinde ana ırmaktan ayrılan tali ince bir su bahçemin hemen kenarından akardı. Su yukarıdan aşağılara doğru indiği için şırl şırl güzel bir ses çıkarırdı. O zamanlar Meram betonlaşmadığı için bahçeler sık ağaç ve çalılıklarla dolu idi. Bülbüller bu sık ağaç ve çalılıklar içerisinde yaşardı. Akşamdan başlayan bülbül sesleri su sesine karışır sabahlara kadar devam ederdi. Bu sese birde Meram'ın

serin rüzgârını eklediniz mi ortaya anlatılması mümkün olmayan bir güzellik çıkardı. Bu güzelliği ressamlar çizemez, en meşhur kalemler yazıya dökemez. Onun için bu güzellik sadece yaşanabilir.

1960 yılın da Edirne'yi gezmiştim. Bu arada Beyazıt Bimarhane'sini de gördüm. Bimarhane'nin içerisinden şırl şırl akan bir su dolaştırılmış. Hastaları musiki yanında bu su sesi ile tedavi ederlermiş. Bülbül sesi ile su sesini dinlerken bunlar gelirdi hatırıma.

Son zamanlarda da yılda birkaç sefer akan tali ırmakların su tasarrufu sebebi ile üzerini kattılar. İşte Meram'a bu kötülükleri kendi ellerimizle yaptık.

YEŞİLLİK

Eskiden Meram'da bahçeler arasında duvar olmadığından alabildiğine uzanan vahşi ve canlı bir yeşillik vardı. Betonlaşma ve suların kesilmesi ile birlikte bu yeşillik yok edildi. Bahçelerde eski güzelliğini kaybedip yerine soluk, cansız bir yeşillik kaldı.

Meram'dan bahçe alanlarda Meram kültürü olmadığı için bahçeyi alır almaz önce hemen ağaçlarını keser. Anıt ağaçlar tespit edilmediği bu dönemlerde nice asırlık pelit ağaçlarının da kesildiğini bilirim. Ondan sonra geniş bir alana kimseye faydası olmayan çim ile bir kaçta gül dikince Meram geleneklerine aykırı ortaya bir ucube çıkar. Meram'ın göz alabildiğince uzanan yeşilliğini engelleyen unsurlar-

(2) Havala tabiri bize Osmanlı'dan geçmiştir. Su işlerine bakan görevliler demektir. Bunların başına da "Mirap" denilen bir amir bulunur buda Konya'ya nazır Köyceğiz'de otururdu. Cumhuriyet Dönemi'nde bu göreve belediyeler üstlendi. Şimdi bu görevi KOSKI yürütüyor.

dan birisi de yapılan evlerin etrafına çevrilen yüksek duvarlardır.

GEDAVET

Konyalılar Meram'da hiç ek-sik olmayan serin rüzgâra Gedavet adını verir. Bu rüzgâr hafif hafif ikindiden itibaren esmeye başlar, akşam üzeri biraz kesilir gibi olur sonra daha da şiddetlenerek esmeye başlar. Meram'da bu rüzgâr bütün çıplaklığı ile hissedilirdi. Zamanla ortaya çıkan betonlaşma ve yapılan yüksek duvarlar kısmen bu rüzgârları da engellediği gibi yeşilliklerin ve sebzelerin de hava almasını önlemeye başladı. Eskiden akşamları yazın en sıcak günleri ağustos ayında bile üşüdüğümüz olur, bazen içeriye girerdik. Günümüz de bu serinlikten de eser kalmadı.

Meram'da farklı semtlerde oturanlar Gedavet'in sadece kendi semtlerinde estiğini zanneder. Oysa, Gedavet Meram'ın tamamında vardır. Yukarılara doğru çıktıkça etkisi daha da artar.

Bunun için Meram'da hava bir başka güzeldir.

ÜRETKEN MERAM

Meram'dan bahsedince onun üretkenliğinden de söz etmek gerekir. Eski Meramlılar hemen hemen kış ihtiyacının tamamını yaz aylarında temin ederdi. Aslında bu üzerinde durulması gereken uzun bir konu... Kuru sebze ve meyveler hep yazdan hazırlanırdı. Fasulye, patlıcan, biber, domates kurusu ve salçası, kayısı, erik, elma, armut bunlardan bazıları idi... Şimdi Meram'da yaşayan aileler üretkenliğini kaybedip, tüketici durumuna geldiler. Buda Konya ekonomisine büyük zarar verdi.

İşte hayatımda hiç unutamadığım Meram'la ilgili özet olarak güzel hatıralar, bunlar... Yukarıda zikrettiğimiz bütün bu kötülükleri Meram'a, halk ve belediyeler olarak hep birlikte yaptık. Tarih ve gelecek nesiller bizi affeder mi, bilemiyorum...

1914 yılında Konya Meram Hamamı ve çevresi.

MERAM

Bağları'nı gezdim, gördüm Meram'ın
Üstüne tuz bastım gönül yaramın

Yol boyunca suvarmiklar, çınarlar
Baş eğerek Yaradan'ın anarlar

Sevgiye çağırır bülbülün dili
Seherde eserken Gedavet yeli

Ballarında kuşlar durmuş yuvaya
Meram çayı akar gider ovaya

Suyuyla havası, gülü, bülbülü
Bülbülün nağmesi coşturur gönlü

Meram'ın yurt tutmuş, emmin, dünürüm
Geçse n'olur Meram'da benim de ömrüm

Anlatmak ne mümkün, Meram güzel, hoş
Ahmet Cengiz gibi sinesine koş

Ahmet Çetin CENGİZ

MERAM TÜRKÜSÜ

Gönül bağı mıdır bu cennet Meram?
Şakıyor bülbüller güller üstünde!...
Derinden derine sızlıyor yaram:
Gezerken aşıklar yollar üstünde!...

Burada vurur nabzı güzel Konya'nın,
Burada çıkar zevki yalan dünyanın
Burada gerçekleşen tatlı rü'yamın
Dolaşır izleri dallar üstünde!...

Burdadır her türlü ışık, koku, renk;
Hurdadır şairi coşturan ahenk
Burada yapar gönül sevgiyle cenk,
Hoştur hurda yeşil, allar üstünde!...

Cananın yanında olursa ey can!
Bir ömre bedeldir Meram'da her an
Ruhları okşarken içli bir keman,
Gezinir makamlar teller üstünde!...

Buradadır ÖCAL'im yaşama aşkı,
Buradadır Mevlana Rumî'nin köşkü,
O gönül şahmın ardından kös ki:
Taşısınlar seni eller üstünde!...

Fazlıoğlu Cemal ÖCAL

Prof. Dr.
Saim
SAKAOĞLU

1990 İŞ BANKASI BÜYÜK EDEBİYAT ÖDÜLÜ'NÜ ALİYORUM

Türkiye İş Bankası'nın her yıl üç dalda verdiği ödüllerin 1990 yılına ait olanlarından biri halk edebiyatı alanına ayrılmıştı. Doçentlik tezim olan *Anadolu-Türk Efsanelerinde Taş Kesilme Motifi ve Bu Efsanelerin Tıp Kataloğu* adlı eserimle katıldığım bu yarışmada da, 17 eser arasında birinciliğe layık bulunmuştum. Ödül törenimiz ise 14 Mart 1991'de Ankara'da gerçekleştirilmişti. Bu ödülü almamla ilgili olarak İş Bankası'nın iki ayrı yayın organında benimle yapılan görüşmeler aşağıdaki kaynaklarda yer almıştı:

Sevinç Arı, "Edebiyat Alanında 1990 Büyük Ödülü'nü Kazanan Prof. Dr. Saim Sakaoğlu", *Türkiye İş Bankası Gazetesi* (Ankara), 19, Mart 1991, 10.

Ayılı Yılmaz, "Halk Edebiyatı İncelemeleri Dalında 1990 Yılı Büyük Ödülü Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nun", *İş* (Ankara), 292, Şubat 1991, 8-9.

1991'in bence en önemli olayı var: Türkiye İş Bankası'nın 1990 yılı için koyduğu "Halk Edebiyatı İncelemeleri" dalındaki *Edebiyat Büyük Ödülü'nü*, **14 Mart 1991** tarihinde Ankara'da yapılan bir törenle almam.

Doğrusu Türkiye İş Bankası'nın Büyük Ödülleri hakkında yeterli bilgiye ulaşamadı. Ancak bizim de ödül kazandığımız 1990 yılından önceki, belki son birkaç yıl içinde üç ayrı dalda büyük ödülün verilmesi kararlaştırılmıştı. Bizim başvurdu-

ğumuz yılda ise şu üç konu yarışmaya açılmıştı: *Edebiyat Büyük Ödülü*, *Sanat Büyük Ödülü* ve *Toplum ve İnsan Bilimleri Büyük Ödülü*.

Edebiyat Büyük Ödülü'ne, "Anadolu-Türk Efsanelerinde Taş Kesilme Motifi ve Bu Efsanelerin Tıp Kataloğu" adlı eseriyle Prof. Dr. Saim Sakaoğlu layık bulunmuştu.,

Bu dalda önceki yıllarda; Melih Cevdet Anday (şiir), Salah Birsnel (deneme), Dr. Orhan Asena (tiyatro), Tarık Dursun K. (öykü) ve Güngör Dilmen (tiyatro) ödüle layık bulunmuşlardı.

Sanat Büyük Ödülü'nü, "Konya/Obruk" karakterlerindeki halı ile Kirmen Halıcılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti, layık bulunmuştu.

Toplum ve İnsan Bilimleri Büyük Ödülü'nü, "Ticaret Ortaklığının Birleşmesi" adlı eseriyle Prof. Dr. Hikmet Sami Türk layık bulunmuştu.

Bu dalda önceki yıllarda ödüle layık bulunanlardan sadece biri bizim alanımızla ilgili idi: Prof. Dr. Şükrü Elçin hocamız, Toplum ve İnsan Bilimleri Büyük Ödülü (Halk Bilimi).

Ödül törenimiz, günümüzde başka bir kurum veya kuruluşa ait olan İş Bankası'nın Atatürk Bulvarı üzerindeki büyük binasında gerçekleştirilmişti. Toplantıya katılanların başında dönemin başbakanı Sayın Yıldırım Akbulut ve bazı yakın çalışma arkadaşları bulunuyordu. Banka adına ise genel müdürü Sayın Ünal Korukçu ve bazı üst yöneticiler de salonda hazır bulunmuşlardı. Geniş

bir basın ordusunun izlediği toplantıyı o dönemin en ünlü sunucularından Elçin Temel takdim etmişti. Toplantıda önce layık bulunanların gerekçeleri okunmuş, sonra sırasıyla ödülleri verilmiştir. Bu arada bizler, ödüle layık bulunanlar birer konuşma için kürsüye davet edilmiştik. Benim bilimsel konuşmama karşılık Prof. Türk siyaset ağırlıklı bir konuşma yapmıştı. (Prof. Türk daha sonraki yıllarda Demokratik Sol Parti'den Trabzon milletvekili olmuş, sırasıyla da 1997'de insan haklarından sorumlu devlet bakanı, 1999'da milli savunma bakanı, 2000 yılında da adalet bakanı olarak görev yapmıştır.)

Salonun aydınlatması biraz zayıf olduğu için fotoğraflarımız biraz silişik çıkmış gibidir. Ayrıca devlet erkânının da hazır bulunması ortada bir güvenlik sorunu da yarattığı için derli toplu bir fotoğraf çekirme ortamı da hasil olamamıştı.

Aynı günün öğleden sonrası, yukarıda künyelerini verdiğimiz iki konuşmamız, bankanın ilgili elemanlarınca gerçekleştirilmiştir.

Ödüle layık bulunan bu çalışmamın tatlı bir de hikâyesi vardır, yeri gelmişken hatırlatıverelim: Amerika Birleşik Devletleri'nin Texas eyaletinin, o dönemin Konya'sı kadar nüfusu olan Lubbock (Labık) şehrindeki Texas Tech. University'de kurulu bulunan Türk Halk Anlatmaları Arşivi'nde çalışmak üzere bir davet almıştım. Oradan da California eyaletinin ünlü şehri Los Angeles'teki University of California at Los Angeles'a (UCLA) geçerek bir süre de orada çalıştım. Dönüşte getirdiğim çuvaldar dolusu kaynağın arasında efsanelerin de önemli bir yeri vardı. Ayrıca, burada dünyanın en ünlü efsane araştırmacı Prof. Dr. Wayland Hand'in yanında bulunmuştum. Sonuçta bütün bu birikimlerimi doçentlik tezimin hazırlan-

masında kullanmayı planladım. Doktora tezimi ise masallarımız üzerine kurmuştum.

Yabancı kaynakları üçüncü elden bile göremeyenlerin ancak kıskanarak baktığı bu çalışmam, özellikle sonundaki katalog, dünyada iki benzeri olan bir çalışma idi. Kısacası bu çalışmam Türkiye için son derece yeni bir alanı içine alıyordu. Doktora çalışmamın pek çok taklidi ortaya konulmasına karşılık bu çalışmamın yanından geçen bile bulunmadı. Bu bir birikim, bir kaynak zenginliği ve bir yenilik arayışının sonucu idi.

Los Angeles'ta planladığım çalışmalardan biri de böyle bir katalogu ortaya koymaktı. Bakıldığı zaman bir listeleme gibi görülmekle birlikte böyle bir çalışmanın ortaya konulması için, eskilerin deyişiyle müktesebatınızın olması gerekir-

di.1977 yılında bu çalışmamı doçentlik takdim tezi olarak sundum. Jürimde, Yeni Türk Edebiyatı profesörlerinden Ali Gündüz Akıncı (başkan) ve Ömer Faruk Akün, Türk dili alanından Selahattin Olcay ve Talat Tekin ile halk edebiyatı alanından, o dönmedeki tek üye olan Şükrü M. Elçin vardı. Sınavın bütün aşamalarını başarı ile tamamladıktan sonra doçent olmuştum. Bu çalışmamı dönemin Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi'ne basılması için gönderdim. Kitabımız, 1980 yılında basılarak bilim dünyasının hizmetine sunulmuştur.

TÜRKİYE İŞ BANKASI 1990 BÜYÜK ÖDÜL DAĞITIM TÖRENİ PROGRAMI

- 1- AÇILIŞ KONUŞMASI (ELÇİN TEHEL)
- 2- GENEL MÜDÜR SAYIN İNAL KORUKÇU'NUN KONUŞMASI
- 3- BAŞBAKAN SAYIN YILDIRIM AKBULUT'UN KONUŞMASI
- 4- ÖDÜLLERİN DAĞITIMI
- 5- ÖDÜL SAHİPLERİNİN KONUŞMALARİ
- 6- KONUKLARA İKRAM

İş Bankası'nın yarışmasına katılacak eserlerin son on yıl içinde yayımlanmış olması şartı vardı. Ben böylece tam zamanında baş vurmuş oluyordum. Yarışmaya katılan eserler arasında makalelerini bir kitapta toplayanların olduğunu da sonradan öğrenmiştim. Böylece ta Los Angeleslardan başlayan bir merak ve heyecan kazanılan bir ödül ile sükkun bulmuş oluyordum.

Biz, bu yılın ödül sahibi olarak, birkaç yıl sonraki (1995) Edebiyat Büyük Ödülü'nün jüri üyeliğine seçilmiştim. Katılan ondan fazla çalışma arasında, bizim Atatürk Üniversitesi'nden öğrencimiz ve Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden meslektaşımız olan, Yeni Türk Edebiyatı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Halim Seraslan aşağıda tam künyesi verilen eseriyle katılır ve ödüle layık bulunur:.

Hamdullah Suphi Tanrıöver, Ankara 1995, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü yayını.

Yazımızın eki olarak verilecek üç fotoğrafın yanına yarışma ile ilgili sonuç belgelerinden bazılarının verilmesiyle yazımız tamamlanması olacaktır.

manakla kemalar, indük yarışma ya birkaç ömürü bu belde meşrutla ömürü buğulu buldunuz. Anadolı, ul' şenlikleri için bukağı da apat ile evlenmiş de an-
Arazaki, İnançları tay kulluna kıldınız ve"
Bu şifalıları pürün gürültüsü kıldınız.
Küsey Arcağız
insanlar her kılı
Küsey Anadolı
elbir, tabuları
elbirler ke"
1990
Edebiyat Büyük Ödülü Sahibi
Prof.Dr. Sam Sıkarşlı
1919 yılında Kırıkkale'de doğdu. 1943 yılında İktisat Enstitüsü Edebiyat Fakültesi Türk Dil ve Edebiyatı Bölümünde mezur oldu. 2 yıl edebiyat öğretmenliği yaptıktan sonra 1945 yılında Evrensel Ansiklopedi Ümmetçisi Edebiyat Fakültesi Türk Dil ve Edebiyatı Bölümünde görev yapmaya başladı. 1970'de doçent, 1979'da öğretim üyesi, 1990'da profesör oldu. 1988 yılında Kültür İşleri Bakanlığı Edebiyat Fakültesinde doçentlik görevine atıldı. Halen, bu görevi ek olarak Türk Halk Kültürü Enstitüsü ve Ankara'daki Milli Eğitim Bakanlığı görevleri ile meşguldür.
1974-1975 yıllarında Amerika Birleşik Devletleri'ne Türkiye ve California üniversitelerindeki yüksek öğrenimlerinde araştırmaları yaptı.
Kültür Bakanlığı Edebiyatı şubesi 1982 yılı "Yeni Türkçülük" serisindeki, 1989 yılında Folklor Komisyonuna Kurulunca üye oldu. "Yeni Halkçı Türk Halkloruna Halkın Ödülü" ve diğer ödülleri, 1983 yılında düzenlenen "Anadolı'nın Türkçe" adlı eserini yazarak aldı.
19 İnanç İnanç Bilimci Prof.Dr. Sam Sıkarşlı, pek çok eseri ve makalesini kitaplar, sergiler ve sergilerde yayımlanmıştır. Çeşitli Dernekler, Baki ve Akademi Kuruluşları tarafından Türkiye sınırlarında birçok ödülüne sahiptir. Makalesi Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yayınlanan yerli dışı dergilerde yayımlanmıştır. 1978 yılında kurulan "100 Anadolı Edebiyatı" adlı eseri, İnceleme serisinde editörüdür.

ÖĞRETMEN AHMET SAKARYA (1914-2014)

Ercan
Arslan

Ahmet Sakarya Seydişehir'in Kızılcalar Mahallesi'nde R.1330 (M.1914) yılında doğdu. Dedesi Ahmet Efendi'nin ismini taşımaktadır. Babası Ahmet oğlu Ali Çavuş 1299 tarihinde doğmuştur. Aslen Konya'nın Ereğli Kazasına bağlı Zanapa'dan Seydişehir'e gelip yerleşen bir aileye mensuptur. Annesinin adı Nazife Hanım'dır.

Anne tarafı Eşrefoğulları zamanında Teke yöresinden önce Beyşehir'e sonra da Seydişehir'e göç etmiş bir ailedir. Ali Çavuş I. Dünya Savaşı yıllarında Yemen ve Çanakkale Cepheslerinde bulundu. Çanakkale cephesinde 71. Alayın (Trablus Alayı), 1.Taburunun 4.Bölüğüne mensuptu. 57.Alayın ileri karakolunda vazifeli iken düşmanla girilen çatışmada 26 Mayıs 1915 tarihinde şehit düşmüştür. Bu hadiseyi o zaman Ali Çavuşun yanında silah arkadaşı olan Gökçehüyükklü bir kişi kendisine çok sonraları anlatmıştır. Bundan sonra çocukluk yıllarını yetim olarak amcası Ömer Çavuş'un himayesinde geçirecektir.

Ahmet Sakarya çocukluk yıllarına dair Seydişehir'deki Ermenilerle ilgili olarak şu anısını bizimle paylaşmıştı: "5 yaşlarımda idim. Bir gün akşam üzeri

300 kişiye yakın bir insan topluluğu evimizin yakınındaki Tahsin'in hanına gelip geceyi orada geçirdiler. Ertesi sabah yaya Karacaviran yoluyla Konya'ya gidip oradan trenle İstanbul'a gideceklermiş. Bu kalabalık kitle Ermeni aileler olup çoğunluğu üstü başı perişan halde idiler. Büyüklerimden duyduğum kadarıyla bu Ermeniler İs-

Ahmet Sakarya 1935'te öğretmenliğe ilk başladığı sene (E.Arslan Arşivi).

Ahmet Sakarya 2013 (E.Arslan Arşivi)

tanbul'a çağrılmışlar. Bu manzara bende vatani bir duygu kaybı uyandırdı.”

Sakarya hocanın Milli Mücadele yıllarına dair bir anısı da şöyleydi: “6 yaşlarındayım. Bir gün ikinci sonu damda uçurtma uçuruyorum. Bozkır-Kisecik yönünden bir toz bulutu görüldü. Hemen heyecanla damdan inip sokağa koştum. İnsanların, Refet Paşa geliyor! sözlerini duydum. Ertesi sabah annem haydi oğlum şu tabağı al fırında

norlu ekmek yaptır diye beni fırına yolladı. Evimizin karşısındaki Han Boğazından girilince çarşı meydanının orada İpeğin Rahim'in ekmek fırını vardı. Fırına gittim. Amca şuna ekmek yapıverin dedim. Tabağı uzatıp çarşı meydanına yönümü dönünce büyük kara kavaklarda gördüğüm manzara karşısında korkudan dilim tutulup eve koştum.

Evimizin pencere kafesinde beni bekleyen anneciğim telaşla

Ahmet Sakarya çok sevdiği öğrencileri ile beraber (E.Arslan Arşivi)

elimden tutup ne olduğunu anlamak için beni fırına geri getirdi. O zaman anladım ki insanlar ağaçlara asılmışlar. Sonradan öğrendiğime göre bu asılan kişiler Bozkır taraflarından gelip Ankara Hükümetine karşı Milli Mücadele karşıtı isyana girişen asilermiş. Refet Paşa onları cezalandırmış. Bu korkunç manzara uzun yıllar hafızamda yer etmiştir”.

Sakarya Hoca İlkokulu Seydişehir Merkez Mektebinde tamamladı. Okul numarası 197 idi. Okul binası Çeşmeli Apartmanı'nın olduğu yerdeki Mahmut Esat Efendi'nin 1914 yılında Maarife bağışladığı iki katlı bina idi. İntizamlı bir öğrenciydi. 1929 senesinde başarılı bir imtihan neticesi Konya Lisesi'ne kayıt oldu. Okul numarası 168 idi. Bu okulda eğitimine devam ettiği 1934 yılında döne-

min Maarif Müfettişlerinden Reşad Nuri Bey (Güntekin) okullarını teftişe gelmişti. Ahmet Sakarya Konya Lisesi Öğretmen Kolundan 23.9.1935 tarihinde aldığı İlkokul Öğretmenliği Diploması ile mezun oldu.

Öğretmenlik mesleğine ilk olarak İzmir Bayındır Uladı Köyü İlkokulunda başladı. Buradan vatani vazifesini yapmak için askere gitti. İstanbul Harbiye'den Konya 13. Piyade Alayına tayin olarak Konya'ya geldi. Burada ilk evliliğini Hilmiye Hanım ile yaptı (1937).

1939 sonlarına doğru Konya Apa Köyü ilkokuluna oradan da becayış ile Seydişehir Gencek Nahiyesi ilkokuluna atandı. Sicil numarası 1273 idi. Buradaki vazifesi esnasında II. Dünya Savaşı nedeniyle tekrar askere çağrıldı.

1- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
2- 1947-1948
3- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
4- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
5- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
6- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
7- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
8- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى

1- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
2- 1947-1948
3- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
4- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
5- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
6- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
7- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى
8- بىر كىتابنىڭ قىسقىچە خۇلاسەسى

Ahmet Sakarya Hoca'nın Osmanlı Türkçesi ile aldığı notları (E.Arslan Arşivi)-1

30 Eylül 1941 tarihinde Kırklareli'ndeki orduya dâhil oldu. Bir müddet sonra İstanbul'a Eyüp Sultan'a gönderildi. 28 Şubat 1943 tarihinde üstegmen rütbesiyle terhis olan Sakarya askerlik sonrası tekrar Gencek'teki görevine döndü. Burada 5 sınıfı bir arada okutmaktaydı. 17 Kasım 1943 tarihinde Gencek Köyü Okulunun geçirdiği teftişte 1.sınıflar 13, ikinci sınıflar 23, üçüncü sınıflar 24 öğrenciden oluşmaktaydı. Teftiş esnasında ikinci sınıf öğrencilerini Hayat İşleri dersinde okuldan alarak köy demircisinin dükkânına götürmüştü. Buradaki eşyalar çocuklar tarafından isimleri söylenerek gösterilmiş ve ne işe yaradıkları söylenmişti. Körük işletilerek incelenmiş, bir öğrenci

çapayı kıskaçla tutmuş ateş yerine sürerek demiri döğme şeklini göstermişti. Yapılan uygulamalar Müfettiş Bey tarafından dikkatle takip edilmişti. Sakarya hoca bu okulda geçirmiş olduğu teftiş neticesinde "iyidir" şeklinde değerlendirildi. Ahmet Sakarya Gencek Köyü ilkokulundan sonra yine Seydişehir'in Akçalar ve Gevrekli Köyü ilkokullarında, Seydişehir Merkez İlkokulu ile Seydişehir Atatürk İlkokulunda görev yaptı.

Cumhuriyet Türkiye'si'nin bu idealist öğretmeni köylerde görev yaptığı süre içerisinde köycülük davasının, Atatürk İnkılaplarının yılmaz savunucusu ve uygulayıcısı olmuştu. Çoğunlukla yaya olarak, zaman zaman da bisikletle bu köylere gidip geliş yapmıştı. Yetiştirdiği öğren-

Ahmet Sakarya Seydişehir'de bir bayram geçidinde (E.Arslan Arşivi)

çileri yurt genelinde çok önemli mevkilere gelmiş ve memlekete hizmet etmişlerdir. 1971 yılında çok sevdiği öğretmenlik mesleğinden emekliye ayrıldı.

Sakarya hoca ile Konya'daki evinde defalarca görüşme onuruna erişmiş biri olarak şunları belirtmek istiyorum: Evvela son

derece saygılı, kibar, tatlı dilli bir Beyefendi idi.

Seydişehir'den kendisi ile her görüşmeye geldiğimde beni kapıda karşılar ve yakinen alaka gösterirdi. Saatler süren sohbetlerimiz sırasında yorulmak bilmezdi.

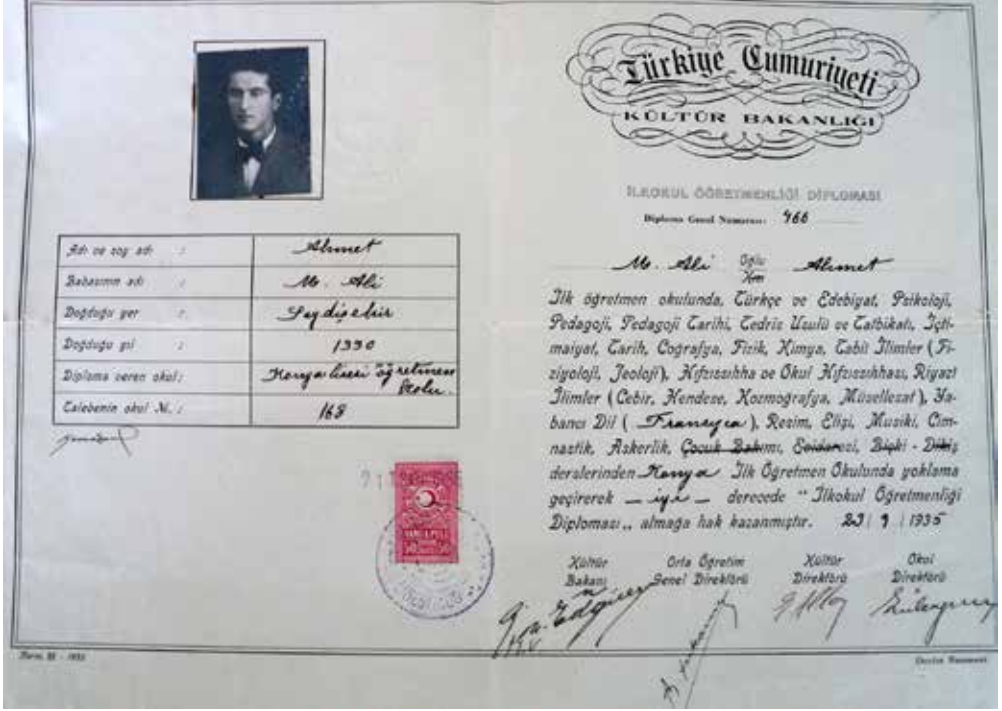
Reşad Nuri (Güntekin) Bey'in 25 Nisan 1934 Konya Lisesini teftişlerinden Okul Müdürü ve Muallimlerle birlikte Meramda bir yemek hatırası (A.Sakarya Arşivi).

Güldüğü, duygulanıp gözlerinin dolduğu, iç geçirdiği çok olurdu. Bazen cümlelerini tamamlamadan dalıp gittiği de olurdu. Fahriye Hanım “Ercan Bey oğlumuzda bir kahve yapiver, ben de onun yanında içerim tabi canım” derdi.

İkramda bulunmaktan hoşnut olan, babacan biriydi. Arşiv belgelerini ve fotoğraflarını benimle paylaşarak her obje üzerinde dakikalarca konuştuğu oldu. Onu dinlediğim her dakika mesleğime olan, sevgim, sadakatim kat be kat artıyordu. Talebe (Sakarya hoca konuşmalarımızda öğrenci demezdi talebe derdi) onun için en değerli varlıktı ve daima üzerinde titremeğe değerdi. Sohbetimiz bitip müsaade talep ettiğimde beni Seydişehir'e göndermek istemez ve evinde misafir etmek için ısrarcı olurdu. Apartmanın

bahçe kapısına kadar eşlik eder, ben ayrılıncaya kadar yerinden kılmıdamazdı. Sakarya Hoca iki evlilik yapmıştı. İlk eşi Hilmiye Hanımdır. Bu evlilikten iki kızı, iki oğlu olmuştur.

Ahmet Sakarya 1957 yılında yalnız olarak hava yoluyla ilk hac vazifesini ifa etmiştir. Bundan sonra ailesiyle iki defa daha hacca gitmiştir. İkinci evliliğini Fahriye Hanım ile yapmıştır. Seyahat etmeyi seven Sakarya hoca Ağrı, Doğu Beyazıt, Van, Karadeniz sahilleri, bilhassa Samsun, Zonguldak, Bursa, İstanbul, Kırklareli, Edirne, Çanakkale, Ege sahilleri, İzmir, Kuşadası, Akdeniz sahilleri, Antalya, Adana, Mersin, Hatay ve civarı, Gaziantep, Şanlıurfa, Cizre, Hakkari, Şemdinli gibi Doğu ve Orta Anadolu şehirlerini dolaşmıştır. Şam-ı Şerif ve Halep'e de gitmiştir. Bir sohbet

Ahmet Sakarya'nın 23.9.1935 tarihli 466 nolu Konya Lisesi Öğretmen Kolundan aldığı İlkokul Öğretmenliği Diploması (E.Arslan Arşivi).

timizde "Ercan Bey oğlum biliyor musun 100. yaşında inşallah tanıdıklarla beraber Seydişehir'de bir kutlama yapacağız. Yemek yiyip dua edeceğiz" demişti.

Ahmet Sakarya Hoca 23 Mayıs 2014 tarihinde 100 yaşında

iken vefat etmiştir. Mezarı Seydişehir Akyol mezarlığında. Eğitim ordusunun bir neferi olarak Ahmet Sakarya Hoca'yı rahmet ve minnetle anıyorum.

KAYNAK

Ahmet Sakarya ile Konya'da 5 Ekim 2013 tarihinde yaptığımız görüşme (E. Arslan)

Ahmet Sakarya Seydişehir Merkez ilkokulunda Müdür Ali Orhan Bey ve diğer Öğretmen arkadaşları ile birlikte (sol baştan ikinci-E.Arslan Arşivi)

Sıra No. 6

Cilt No. _____

1076 Sayılı kanuna göre yedek subayı yetiştirilenlere ve buna göre talim ve saire suretile hazerde çağrılanlara mahsus hizmet tezkeresidir

Varsa ehliyetnamesi derecesi ve No.su	<i>Varm.</i>
İlk k't'a hizmetini göndüğü k't'a ve giriş tarihi	<i>yd. 16. H. K. 20/10/1926</i>
İkinci altı aylık hizmetini mektepte hangi BLte yaptığı ve giriş tarihi	<i>yd. 16. 06. 4. Bl. 1/8.10/1926</i>
Son altı aylık asteğmenlik hizmetini göndüğü k't'a ve terhis tarihi	<i>13. P. A. 1101. D. 1/11/1927 Ter. 20/12.10/1927</i>
Manavra, talim, kondrans için istihak ve terhis tarihleri	<i>83. P. A. 4. 01. D. 10/4/1941 Ter. 28/10/1943</i>
Sağlam veya sakat olduğu	<i>Sağlam</i>
Sınıfı	<i>Piyade</i>
Rütbesi	<i>Üsteğmen</i>
İsmi, Babasının ismi, soyadı	<i>Ö. Sakarya Ahmet Sakarya</i>
Ailesinin ismi	<i>Sakarya</i>
Doğduğu tarih ve nüfusa kayıt olduğu mahâl	<i>Seydişehir 330</i>
Mensup olduğu askerlik şubesi	<i>Seydişehir</i>
Kayıt No.	<i>45893</i>
Tafsilatlı adresi	<i>Seydişehir: Akbulut mahallesi Ev. 2. Sıra 1. No 2</i>

Yukarıda künyesi yazılı *Ö. Sakarya* oğlu Ahmet Sakarya terhis edilmiştir.
28.10.1943

Tasdik olunur

Sicil No.

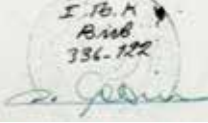
Resmî Mühür

İmza

Sicil No.

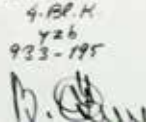
Resmî Mühür

İmza

Sicil No.

Resmî Mühür

İmza

Sicil No.

Resmî mühür

Ahmet Sakarya'ya 1943 yılında verilen Üsteğmenlik Tezkeresi (E.Arslan Arşivi)

Ahmet Sakarya
Konya Lisesi
ikinci sınıfta
arkadaşlarıyla
futbol oynarken 18
Nisan 1931
(E.Arslan Arşivi)

